

Varga Emőke (SZTE JGYPK):

Mérlegen a kortárs gyermekkönyv – szegedi óvodapedagógus szakos hallgatók szakmai tapasztalatai

Kulcsszavak: gyermekkönyv, multimedialitás, irodalmi és vizuális nevelés

Az előadás a neveléstudomány rész- és határterületeinek, nevezetesen az óvodapedagógiának, valamint az irodalmi és a vizuális nevelésnek néhány, a kritikai-szakmai gyakorlatot aktuálisan foglalkoztató kérdését járja körül. A kortárs gyermekkönyv-, az illusztráció- és a szöveg-kép elméletek szempontrendszerének felvázolása mellett kismintás, empirikus kutatási eredményeket mutat be. Olyan online felmérés adatait, melyben az alanyok a Szegedi Tudományegyetem óvodapedagógus szakos hallgatói voltak, azaz a felsőfokú oktatás olyan szereplői, akiknek tudását és szemléletét (a mindenkorai oktatói célkitűzés szerint) a szakmai kurzusokon szerzett ismeretek alakítják és formálják, és akik (jövőbeli terveik szerint) ezt a tudást a 3–6 éves gyermekeknek adaptálni és közvetíteni fogják. Kutatásunk szempontjából lényeges kérdés ezért, hogy vajon a gyermekkönyvek jövőendő közvetítői preferálják-e a kortárs kiadványokat, illetve milyen véleményt formálnak a versek és a mesék, valamint az illusztrációik minőségéről (egyrészt hogyan ítélik meg, másrészt van-e megfelelő eszközrendszerük a megítéléshez), továbbá van-e kellő nyitottságuk arra a szemiózusra, mely a gyermek-kultúrát alapvetően meghatározó multimedialitás szóban forgó reprezentációs formáját jellemzi. A kérdés mind az elmélet, mind a szakmai gyakorlat szempontjából, több okból is meghatározó jelentőségű. Az előadás e kauzalitást két perspektívából tekinti át. Egyrészt hangsúlyozza, hogy a nevelés folyamatában a multimedialis gyermekirodalmat közvetítő pedagógusnak tisztában kell lennie azzal, hogy a szöveg-kép reláció nem pusztán technikai kérdés, hanem olyan nexus, ahol a reprezentáció anyagságában akár (már a gyermekkönyvekben is) szemiotikai, történelmi, társadalmi stb. ellentétek játszzák ki magukat (*Mitchell, W. J. Th.*). Másrészt, az írni-olvasni nem tudó gyermekek anyanyelvi és vizuális fejlesztése nem kerülheti meg azt a történeti és antropológiai kutatásokkal igazolt tény, hogy a vizuális nyelv a verbális nyelv előtt jelent meg.